

Vänsterns Receptbok för Jämställdhet

VÄNSTERPARTIET 8 MARS 2010

En nystart för jämställdhetspolitiken

Vänsterpartiet tycker att kvinnor och män ska ha samma rätt till arbete och ekonomiskt oberoende, samma möjligheter att kombinera arbete, fritid och familj. Kvinnor och män ska ha samma makt och inflytande över samhället och sina egna liv. Och alla, oavsett kön, ska ha absolut rätt att bestämma över sin egen kropp och sexualitet.

Låter det självklart? Visst, men det behövs både idéer och handling för att det ska bli verklighet. Vi har idéer och vi är beredda att sätta dem i verket. Här presenterar vi en del av det vi vill göra för att sätta fart på jämställdhetsarbetet.

Den viktigaste basingrediensen i vår jämställdhetspolitik är en väl fungerande gemensam välfärd, där barnomsorg, skola, äldreomsorg och sjukvård gör det möjligt för både kvinnor och män att växa upp, arbeta och försörja sig och sedan åldras på jämlika villkor.

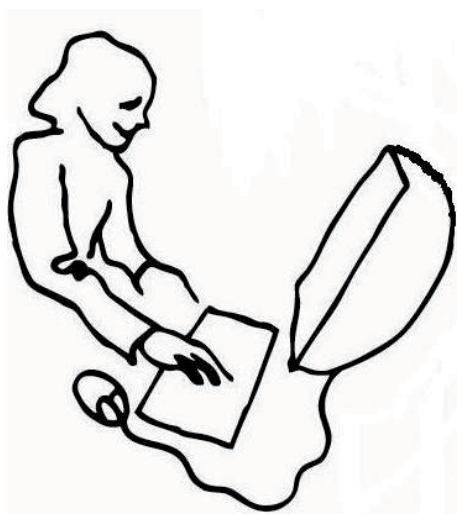
Men jämställdhetsperspektivet måste genomsyra all politik om det ska bli någon förändring. I den här foldern berättar vi om några av de saker vi tycker är viktigast att genomföra för att komma närmare målet.

Trygga jobb och lön att leva på

Att kvinnor kan försörja sig själva på eget arbete är avgörande för jämställdheten. Men arbetsmarknaden är långt ifrån jämställd. Kvinnor och män har väldigt olika villkor.

Medan de allra flesta män jobbar heltid och har en fast anställning är deltider och otrygga anställningar som vikariat och behovsanställningar många kvinnors vardag. Deltider och otrygga anställningar leder till låga och oförutsägbara inkomster, litet inflytande på jobbet, till stress och otrygghet. Dessutom blir ersättningarna från socialförsäkringssystemen och den framtida pensionen lägre. Orättvisorna följer med ända in i ålderdomen.

Det här mönstret måste ändras om kvinnor och män ska ha samma villkor och möjligheter både i och utanför arbetslivet.

Rätt till heltid

Vår målsättning är att heltid ska vara norm på arbetsmarknaden. Ingen ska tvingas arbeta mindre än hon eller han kan och vill. Däremot ska det finnas en möjlighet att komma överens om deltidsarbete om man själv önskar eller det finns särskilda skäl för det.

För att lösa problemet med ofrivilligt deltidsarbete är vi beredda att lagstifta om rätt till heltid, om inte fack och arbetsgivare lyckas lösa problemet avtalsvägen.

En sådan reform skulle tvinga arbetsgivare att organisera om sin verksamhet, så att den bygger på heltider istället för deltid.

Det är inga konstigheter. De allra flesta manligt dominerade branscher och arbetsplatser är redan ordnade på det sättet. Det är hög tid att det blir likadant i kvinnodominerade branscher.

Trygga jobb

Reglerna för visstidsanställningar och inhyrning av personal är alltför generösa idag. Vänsterpartiet menar att tillsvidareanställningar ska vara norm och övriga anställningsformer undantag.

Vi vill begränsa de otrygga anställningarna och stärka rätten till fasta jobb genom förbättringar av lagen om anställningsskydd. Vi tycker också att det ska löna sig för arbetsgivare att erbjuda trygga anställningsvillkor. Därför vill göra det dyrare att visstidsanställa och billigare att anställa någon tillsvidare.

Det ska inte heller vara tillåtet för en arbetsgivare att säga upp sina anställda och ersätta dem med personal från bemanningsföretag.

Jämställda löner

Nedvärderingen av kvinnors arbete måste upphöra. Vi vill ta krafttag i kommuner och landsting för att höja lönenivåerna där. Men också privata arbetsgivare och de fackliga organisationerna måste arbeta systematiskt mot de orättvisa löneskillnaderna. Vi vill skärpa kraven på arbetsgivare att kartlägga och åtgärda osakliga löneskillnader.

Rätt till barnomsorg på obekväm arbetstid

Allt högre krav på service dygnet runt sju dagar i veckan betyder att allt fler jobb måste utföras utanför kontorstid. För den som har små barn kan oregelbunden arbetstid och kvälls-, natt- och helgarbete innebära stora problem.

För i takt med ökande behov har tillgången till barnomsorg på obekväm arbetstid i själva verket minskat. Det har kunnat ske därför att kommunerna inte är skyldiga att erbjuda barnomsorg till de barn vars föräldrar jobbar utanför kontorstid.

Det är en orättvisa som vi vill ändra på. Vi vill att alla kommuner ska vara skyldiga att erbjuda barnomsorg på obekväm arbetstid; kvällar, nätter och helger. Det är det enda sättet att garantera att alla får möjlighet att utnyttja den rätt till barnomsorg alla som arbetar dagtid tar för given.

En modern, jämställd familjepolitik

Föräldraförsäkringen är en fantastisk förmån för både föräldrar och barn. Men den utnyttjas nästan uteslutande av kvinnor. Idag tar kvinnor ut nära 80 procent av all föräldraledighet.

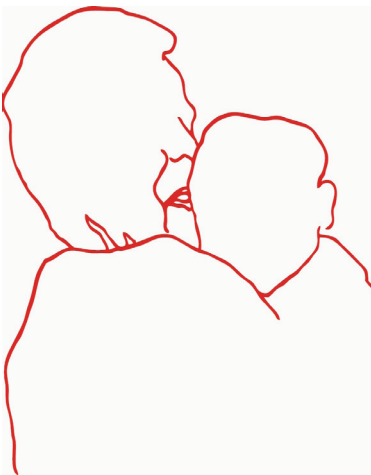
Efter föräldraledigheten går kvinnor ofta ner i arbetstid och sköter det mesta av hushållsarbetet. Män med små barn arbetar istället mer övertid än män utan barn.

Det här mönstret bidrar till att återskapa både den ojämna fördelningen av hemarbetet och de ojämlika strukturerna i arbetslivet där kvinnor har sämre löner och villkor.

Jämställd föräldraförsäkring

Vänsterpartiet anser att det är dags att förändra föräldraförsäkringen, så att den görs individuell. Det betyder att barnets föräldrar får var sin del som inte kan överlåtas på den andre.

Fördelarna med en sådan förändring är flera; Barn skulle få bättre möjlighet till närhet till båda sina föräldrar. Arbetslivet skulle få anpassas till det faktum att både kvinnor och män är föräldrar. Och bördan av hemarbetet skulle kunna fördelas jämnare mellan kvinnor och män.

Modernisera familjelagstiftningen

Den vanligaste familjeformen är en man och en kvinna som skaffar barn tillsammans. Men allt fler lever i andra konstellationer: ensamföräldrar, styvfamiljer, bonusbarn, samkönade föräldrar. Istället för kärnfamiljer lever allt fler i stjärnfamiljer.

En modern familjepolitik måste ta sin utgångspunkt från det. Lagar och välfärssystem måste anpassas efter hur människor faktiskt lever, så att alla familjer och alla barn får samma skydd och rättigheter.

Familjelagstiftningen ska därför vara neutral i förhållande till föräldrarnas kön och om man är en, två eller flera föräldrar. Vi anser att barn ska kunna ha fler än två vårdnadshavare, och att ensamstående kvinnor ska ha rätt till insemination.

Självklart ska också föräldraförsäkringens utformning vara sådan att ensamföräldrar kan ta ut hela ledigheten, medan fler vårdnadshavare ska kunna dela den emellan sig. Vi vill också förbättra de ekonomiska villkoren för ensamföräldrar genom bättre underhållsstöd.

Sex och relationer är också politik!

Hur vi formas som individer och hur våra relationer till andra ser ut påverkas av samhället omkring oss och var vi befinner oss i det. Sexualitet, kön och relationer är därför också politiska frågor.

Både unga och vuxna måste ges möjlighet att lära sig om och diskutera sex och sexualitet, om kroppen, lust och njutning, om relationer, ömsesidighet och om övergrepp och trakasserier.

Bättre sex- och samlevnadsundervisning

Skolan spelar en avgörande roll för att alla unga, oavsett bakgrund, ska få möjlighet till det. Vi anser att sex- och samlevnadsundervisningen i skolan måste förbättras och kraven på lärarnas kompetens i ämnet höjas. Men också för vuxna behöver tillgången till rådgivning och samtal om sex och samlevnad förbättras.

Vi tycker också det är viktigt att unga tjejer och killar får möjlighet att reflektera över vilken roll kön spelar i deras egna liv och i samhället, och lära sig sätta sina egna gränser. Vi vill att ungdomar ska erbjudas sådana samtal i kill- och tjejgrupper och att tjejer ska erbjudas kurser i feministiskt självförsvar.

Bekämpa våld och sexuella övergrepp

Hot och våld i nära relationer präglar många människors vardag. Mest utbrett är det våld män begår mot kvinnor. Men våld förekommer även i samkönade relationer. Våld och kontroll utövas också mot framför allt unga tjejer av föräldrar och syskon i namn av att skydda familjens heder.

Det gemensamma för detta våld är att det sker i det privata, oftast i hemmet och att den som drabbas ofta har nära känslomässiga band till förövaren eller förövarna. Kontroll, hot och beroende gör det svårt för den som utsätts att ta sig ur sin situation.

Våldtäkter och andra sexuella övergrepp begås även de oftast av makar, pojkvänner eller andra som är bekanta med offret, men överfallsvåldtäkter och andra övergrepp sker också på offentliga platser.

Det här våldet skapar rädsla och otrygghet för många fler än dem som faktiskt drabbas. Det utgör ett brett samhällsproblem som måste bekämpas genom ett aktivt arbete mot sexism, homofobi och ojämlikhet på livets alla områden.

Bättre skydd och stöd till våldsutsatta

Men samhället måste också göra mer effektiva insatser för att skydda de drabbade och förebygga ytterligare våld. Tillgången till skyddat boende måste säkras i hela landet, polis och socialtjänst måste ges bättre möjligheter att hjälpa de drabbade och erbjuda kontinuerlig kontakt med en och samma person. Anställda i skolan, barnomsorgen, socialtjänsten och sjukvårdspersonal måste utbildas om och ges verktyg att agera då de misstänker våld i nära relationer och sexualbrott.

Rättvisa rättegångar vid sexualbrott

Offren för våld, våldtäkter och andra sexuella övergrepp måste garanteras rättvisa rättegångar. Kunskapen om våld i nära relationer och om sexualbrott måste därför öka i hela rättsväsendet. Vi anser att det ska vara obligatoriskt i utbildningen på polis- och juristlinjen. Vi vill också utreda om sexualbrottslagstiftningen kan bli mer effektiv genom att införa en samtyckesprincip.

Stopp för sexköp och människohandel

Sexhandel påverkar relationen mellan alla män och kvinnor, inte bara de som befinner sig i prostitution eller de som köper sex.

Själva idén med prostitution är att män alltid har rätt att ha sex, och att kvinnor – eller andra män – måste finnas till hands för deras behov. Samtidigt föraktar och förkastar samhället de prostituerade; dubbelmoral och kvinnoförakt finns alltid där prostitution finns. Och där finns också exploatörer. Människohandel i syfte att tvinga kvinnor och flickor till prostitution är en av de mest utbredda formerna av slaveri i vår tid.

Minska efterfrågan

Vänsterpartiet står bakom den svenska sexköpslagen, som gör det olagligt att köpa sex, men som inte straffar säljaren. Men vi tycker att mer behöver göras för att långsiktigt minska mäns efterfrågan på sexuella tjänster. Vi vill ge relevanta myndigheter och organisationer uppdraget att ta fram en långsiktig plan för hur mäns efterfrågan på sexuella tjänster kan minskas. Särskilt fokus bör riktas mot pojkar och unga män.

Resurscentrum för prostituerade

Samhällets förakt och avståndstagande för dem som säljer sex, kan göra det svårt för den som vill förändra sitt liv och gå vidare. Vi vill därför erbjuda bättre stöd för dem genom ett nationellt resurscentrum för prostituerade. Dit ska kvinnor och män som säljer eller har sålt sex kunna vända sig och bli bemötta med kunskap och respekt för att få råd, hjälp och stöd.

Bättre skydd för offren för människohandel

Vi tycker också att Sverige har ett ansvar för de kvinnor och barn som förts hit av människohandlare. Idag riskerar de att skickas tillbaka till sina hemländer efter att de vittnat i en rättegång mot dem som lurade eller tvingade dem hit. Det utsätter dem för en orimlig risk att straffas eller åter fångas upp i exploatörernas nät. Vi anser att de som utsatts för människohandel ska kunna beviljas skydd i Sverige genom permanent uppehållstillstånd.

Tycker du det här låter som bra och viktiga saker att jobba för? Har du egna förslag på ingredienser i en bra, feministisk jämställdhetspolitik?

Du är välkommen som medlem i Vänsterpartiet – vi behöver bli fler som jobbar tillsammans!

Du kan också börja med att skriva ner förslag på något du tycker vi borde jobba mer med, och mejla det till oss.

E-post partikansliet@vansterpartiet.se

Postadress **Vänsterpartiet, Box 12660, 112 93 Stockholm**

Besöksadress **Kungsgatan 84, Stockholm**

Telefon, växel **08-654 08 20**

Fax **08-653 23 85**

Hemsida www.vansterpartiet.se